

ACC. N:R M. 12889:1-5.

Landskap: *Värmland* Upptecknare: *Karlavagn Heltstam*
 Härad: *Värmland* Berättare: *Emil Johansson*
 Socken: *Härja* Berättarens yrke: *Santbrukare, mjölnare*
 Uppteckningsår: *1953* Född år *1863* i *Härja*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Begravning. s. 1-4.

Väster i husvägg, läkhuset o. magi. s. 5.

LUF 70.

" 72.

Luf 70
/

Det är inte mycket jag vet om begravningar. Se late den dörde i ett särskild rum, en källare eller var det fanns gylts och där var det i ordninggjort med gravis och vita lakan. En psalmbok hade de lagt under lakan på den dörde för att munnen inte skulle vara öppen.

Det var min far, som gjorde kistor här i socknen. Han fick komma och ta mitt och sedan var det att sitta i gung gungst. Kistorna målades svarta. När far använde bljefing, blev de blanka, men det finaste var när han korsade skunkol och sillade och viktade på för då blev det som sammet. Sockret skruvades fast med järnskruvor. En lör, blev kronor fick far för varje kista. På 1880-talet slutade far att göra kistor och ingen tog vid efter honom, utan en började köpa kistor från Tackiping och Tidaholm.

En del fanns en burså så sattes kistan i den och hackat gravis var det omkring. Annars satte de grannar runt kistan. Prästen höll affärskol. Jag tycker, att

jag har hört att man kastade en kink ratten efter kistan,
men säkert vet jag inte.

Kistan kördes till kyrkan på fjädevagn. Vagnen
var klädd med grannis och de som skulle bära gick
efter. Det var sex stycken och de bar i "hankläre" sedan.
Det var stadiga hästar, som drog, och när liket var
avlästat körde de hem med dem.

I begravningståget gick släkten först. Tre gick
i brett. två födde den som sörjde. Fruntimren var svart-
klädda med svarta hucklen och en del hade vita för-
kläden. - Prästen och skolläraren var med.

Jordfästningarna var på söndagar eller fredagar.
Om de var i samband med högmässan satt de sör-
jande hela tiden. många gånger kom de inte alls in
i kyrkan, utan de talade och sjöng ute vid graven.

2. Ringningen var lika för alla men sjöbo-spillingar
sick ingen ringning och de fick inte tas genom
porten, utan skulle lyftas över muren. De fick ligga

i norra delen av kyrkogården. Det är ungefär vittor
år sedan den sist begravdes på det sättet här.

Begravningskalaner hade de hemma och gästerna
fick en förning med. Det var fisk och linser, pann-
kakor, bröd och färs. De kom med förningen dagen
innan begravningen och då skulle de se liket.

Kyrkväktaren grävde graven och skypflade igen den
och; Väktare kallade de honom "Sacken". För beväret
fick han ett par kronor, för han hade ingen lön, bara
kollekt, några gånger och kaka och korv fick han av
bönderna. Annars var det ingen, som fick extra betalt.

Blommor på gravarna var inte vanligt, när jag
var pojke och inte kransar heller. För 30-40 år sedan
började de sälja styva kransar i Skarpnord, men det
gör de inte längre. De kransarna låg på gravarna jämt.

Lös av lön var det naturligt, men stregallerna skulle
ha gravvärdar av skat och nu är det det enda som finns.

3. Det är stommur runt kyrkogården. Nu finns det en ny

ACC. N:R M. 12889:4

Lyskogård på andra sidan Ludevågen och den är
den enda som används.

Na finns det begravningscentrum i Falköping
och Tidaholm och de ordnar juvis allt.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4.

st.

Matlöst i trämmen var bra för bröstet; matlöst var
bra mot mull och ocksa.

Läkekle, quoklad, lade de gi vår för att det skulle
dra ut värken.

En kreatur var bröstsjuka, så kokade de mille-
foliumblomster, källika, och gav dem.

För minnen var det bra med persiljerötter, som kokas
och så hällde man i kreaturen spaltet.

Grummin var bra för mjölken. Det gav man korna
innan de kalvade och det renade mjölken och det blev
lättare att mjölka, när korna kalvade.

Lup. 72